

Posudek diplomové práce

Autor: Bc. Ladislava Říhová

Název: *Apoštol Pavel a římské zákony* (Praha 2012)

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Lukeš, Th.D. (katedra biblistiky HTF UK v Praze)

Formální kritéria:

Diplomová práce, předložená na katedře biblistiky HTF UK v Praze, odpovídá formálním kritériím stanoveným pro vypracování diplomových prací a obsahuje všechny náležitosti (včetně prohlášení studenta o samostatném vypracování a podpisu) nutné pro její přijetí.

Rozsah a struktura:

Diplomová práce čítá 85 stran včetně příloh, přičemž její textová část začíná *Úvodem* na straně 9 a končí *Závěrem* na straně 73. Vlastní text je doplněn čtyřmi *Přílohami*, jež zaujímají strany 82 až 85. Strana 81 zahrnuje *Seznam příloh*, strany 74-77 obsahují *Seznam literatury*, po nichž následuje české i anglicky psané *Resumé (Summary)* na stranách 78-80. *Anotace* je na straně 4, *Obsah* na stranách 5-6. Práce je rovněž opatřena *Seznamem zkratk* na str. 7-8.

Celé pojednání je rozvrženo do čtyř hlavních kapitol (1. *Pavel z Tarsu* /str. 10-33/, 2. *Římské právo a Pavlov proces* /str. 34-44/, 3. *Pavel a Ježíš* /str. 45-68/, 4. *Pavlovo vězení* /str. 69-72/) s četnými pododdíly.

Kapitoly 1 až 4 na sebe přímo navazují, jejich sled je logický a tematicky jsou dobře zvoleny, neboť postupně rozvíjejí a osvětlují řešený problém.

Seznam literatury je dále členěn na *Primární prameny a literaturu*, *Sekundární literaturu*, *Encyklopedie a slovníky* a *Elektronické zdroje a dokumenty*. Obsahuje převážně cizojazyčné tituly, zejména německé a anglické, přičemž těžiště je ve studiích německých a pro potřeby diplomové práce je dostatečně rozsáhlý. Autorka těží z monografií i žurnálů, využívá encyklopedie, daří se jí dohledat k tématu i méně citované zdroje a přílohy zdařile doplňují prezentovanou problematiku.

Jazyk a styl:

Jazyk práce je velmi kultivovaný, autorka píše bez chyb a je patrné, že finální redakci práce věnovala značnou pozornost (práce je i graficky zdařilá). Styl odpovídá odbornému pojednání, autorka užívá adekvátní terminologii, cituje v řečtině i latině, sekundární zdroje uvádí pod čarou v původním znění. Celé pojednání je čtivé, myšlenky jsou prezentovány zřetelně a s patřičnou rozvahou.

Obsah a hodnocení:

Ve své práci postupuje autorka od základních informací známých o apoštolu Pavlovi k analýzám konkrétních veršů a situací, v nichž dochází k uplatnění římských zákonů. Již na počátku řeší (str. 11-12) otázku Pavlova občanství, což je i dále stěžejním tématem práce, od něhož se odvíjí uplatňování římského práva vůči apoštolu Pavlovi. Autorka pojednává nejen možnost Pavlova dvojího občanství a občanství města Tarsu (str. 12), ale řeší i možné aspekty Pavlova římského občanství, způsoby jeho získání a přihlíží i ke stěžejnímu faktu, že se jedná o Žida, pro něhož nemá římské občanství jen výhody, ale i možná úskalí v kultu císaře. Autorka se soustředí na historickou rekonstrukci problému a daří se jí nacházet řadu souvislostí v informacích, které poskytuje biblický text *Skutků apoštolů* a Pavlových epištol ve vztahu k dobové situaci, zákonům a uplatňování práva. Kromě obecných aspektů souvisejících s právy a povinnostmi římského občana (str. 25-26) ukazuje autorka Pavlovy možnosti získání občanství, kde bere v potaz i geografické aspekty a historické okolnosti konkrétně Pavlovy doby. Práce tedy není paušálním popisem, jak tomu někdy bývá i u renomovaných autorů, ale je skutečnou sondou do doby a situace, v níž „historický Pavel“ žil. Zvláště přínosná je pasáž o Židech jako římských občanech (str. 28-29), jakož i analýza Pavlova jména jako případný doklad občanství (str. 29-30). Na tyto pasáže logicky navazuje téma Pavlovy možnosti obrany před trestem a úvahy o Pavlově společenském postavení, čímž první kapitola končí (str. 30-33). Druhá kapitola práce již

konkretizuje aplikaci římského práva na Pavlův proces a považují ji za nejcennější z celé práce. Autorka se zde dotýká otázky historických pramenů, římského soudního aparátu, vlastního soudního procesu ve starém Římě, apelačního práva, provokačních zákonů, delegování císařské moci a postupem apelačního řízení (str. 36-44), k čemuž nashromáždila řadu neotřelých a méně známých informací. Právě z této části práce by mohla vzniknout stěžejní část článku, kterou autorka nabídne některému z odborných periodik. V dalším oddíle svého pojednání se autorka zabývá Pavlem a Ježíšem (str. 45-68), komparací jejich soudních procesů, které jsou si v něčem podobné (souvlosti zřejmě Lukáš jistým způsobem prohlubuje), ale jsou i odlišné. Autorka zde pracuje s biblickými texty Lukášova evangelia i Skutků apoštolů a snaží se vhodně rekonstruovat historické *Sitz im Leben*, jakož i nahlédnout Lukášovu teologii a interpretační zájmy. Pokud bych někde s autorkou polemizoval, tak právě v této části práce, konkrétně v oddíle 3.2.3.5 (str. 63-67), kde je možné nahlédnout roli Agrippy i jinak. Cílem autorčiny práce je však rozkrýt především historické okolnosti a fakta, což se jí znamenitě daří. Další teologické motivy či záměry Lukášova díla by zde pomohla rozkrýt narativní a rétorická analýza textu (což však dodávám především z hlediska vlastního „předporozumění“). Poslední kapitola práce (*Pavlovo vězení*) je rovněž v duchu historické rekonstrukce události a logicky dotváří celou strukturu práce.

Ve své diplomové práci autorka předvedla schopnost kriticky pracovat s řadou materiálů různorodé povahy, využila rozsáhlých znalostí jazyků a vynaložila i značné úsilí na opatření pramenů nutných ke zpracování tématu. Výsledkem je vyvážené dílo historicko-teologického rázu, které má svou badatelskou hodnotu.

Je vhodné, aby autorka dále pokračovala ve studiu biblistiky v rámci postgraduálního studijního programu.

Klasifikace:

Diplomovou práci **doporučuji k obhajobě** a jednoznačně navrhuji hodnocení „**výborný**“.

Dne 3.9.2012 v Praze

Jiří Lukeš